

ЗАТВЕРДЖУЮ

ректор Національної академії
внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Руслан СЕРБИН

09 . 05 2025

ВИСНОВОК

Національної академії внутрішніх справ про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Квакуші Андрія Сергійовича «Адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», поданої на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за спеціальністю 081 «Право», затвердженої рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 26 жовтня 2021 року (протокол № 20)

ВИТЯГ

з протоколу розширеного засідання кафедри адміністративного права та процесу від 8 травня 2025 року

Присутні:

кафедра адміністративного права та процесу: завідувач кафедри, доктор юридичних наук, професор Пастух І.Д. (головуючий); професор кафедри, доктор юридичних наук, професор Доценко О.С., доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Мартиненко Д.Б., доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Плугатир М.В. (участь у форматі Zoom-конференції); професор кафедри, доктор політичних наук, професор Співак М.В. (науковий керівник); доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Лукашенко А. А.; викладач кафедри, кандидат юридичних наук Висотенко Ю. В.

кафедра адміністративно-правових дисциплін ННПП: завідувач кафедри доктор юридичних наук, професор Стрельченко О.Г.; професор кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Лупало О.А.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Бухтіярова І.Г. (рецензент); доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Булик І.Л. (рецензент); доцент кафедри, кандидат юридичних наук, доцент Савранчук Л.Л.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук Волох О.К.; доцент кафедри, кандидат юридичних наук Шевчук Г.В.

кафедра економіко-правових дисциплін ННПП: професор кафедри, кандидат юридичних наук, професор Андрущенко І.Г.;

відділ організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності: старший науковий співробітник, кандидат юридичних наук Бондар С.В.

Були присутні 4 докторів наук та 12 кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації.

Порядок денний:

Обговорення дисертаційного дослідження здобувача кафедри адміністративного права та процесу Національної академії внутрішніх справ Квакуші Андрія Сергійовича на тему «Адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», поданого на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право», щодо її рекомендації для попереднього розгляду та захисту у спеціалізованій вченій раді.

Слухали:

Здобувача Квакушу Андрія Сергійовича про результати дисертаційного дослідження. У доповіді було обґрунтовано насамперед актуальність обраної теми дисертаційної роботи, визначено мету, завдання, предмет, об'єкт та методи дослідження, здобувачем до присутніх доведено структуру роботи та основні її положення, сформульовано та обґрунтовано наукову новизну, теоретичне та практичне значення.

Вантажний залізничний транспорт є галуззю виробничої інфраструктури, яка нерозривно пов'язана та впливає на інші галузі промисловості та економіки України. В свою чергу, сфера тарифоутворення в частині здійснення вантажних перевезень залізницями України, є не просто фінансовою основою залізничного транспорту України, а й економічним чинником, який безпосередньо суттєво впливає на інші галузі промисловості та економіки нашої держави. Правовий статус адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень знаходить своє документальне відображення у низці нормативно-правових актів. Разом з тим, чинне законодавство України, яке регулює вказану сферу суспільних відносин, містить велику кількість прогалин та неточностей. Це призводить до неналежної реалізації суб'єктами адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень наявних у них публічно владних управлінських функцій у вказаній сфері правовідносин, а також зумовлює необхідність реформування вказаної сфери правовідносин у відповідності до передового досвіду залізниць країн ЄС, а також існуючих в країнах ЄС норм, практик і стандартів, з урахуванням ратифікованої Україною Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, укладеної 21.03.2014 року.

Також актуальність обраної теми дослідження обумовлена тим, що чинна система суб'єктів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень, у відповідності до вимог

Законів України «Про природні монополії» та «Про ціни і ціноутворення» має бути кардинально реформована шляхом утворення Національної комісії, що здійснюватиме державне регулювання у сфері транспорту, яка й повинна замість Міністерства розвитку громад та територій України здійснювати повноваження з формування (визначення) та встановлення (затвердження, фіксації) як тарифів у сфері здійснення вантажних перевезень залізницями України, так й інших державно регульованих цін (тарифів, плат, ставок й зборів) на транспортні послуги, які надаються суб'єктами природних монополій у сфері транспорту.

Питання адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень у різні часи досліджувало багато науковців. Серед них Г.Є. Богомазова, О.О. Воронятніков, Е.М. Деркач, Г.Д. Джумагельдієва, В.М. Запара, Я.В. Запара, О.І. Зоріна, Н.М. Іщенко, Я.М. Курбатова, Д.О. Кульова, О.В. Лаврухін, О.М. Мкртичян, О.А. Петрученко, А.В. Садюк, Г.П. Сеник, О.О. Шапатіна, М.Л. Шелухін, В.В. Чорний та інші.

У зв'язку з цим виникає необхідність дослідження особливостей адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень та розроблення актуальних і дієвих пропозицій та внесення змін до чинного законодавства України в частині реформування вказаної сфери публічно-правових відносин у відповідності до досвіду залізниць країн ЄС, а також застосовуваних ними норм, практик і стандартів.

Мета дисертаційного дослідження полягає в розробці теоретичних та практичних засад, а також комплексному розв'язанні існуючих науково-практичних проблем в частині адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень. Для досягнення зазначеної мети були поставлені такі завдання:

- дослідити генезис адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;
- визначити поняття, об'єкт, мету, завдання, функції та принципи адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;
- розкрити систему суб'єктів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;
- надати визначення механізму тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, а також дослідити його структуру;
- проаналізувати засоби адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, а також здійснити їх аналіз та класифікацію;
- визначити інструменти адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;
- дослідити проблематику співвідношення понять «ціна», «тариф», «плата» («провізна плата»), «збір» та «ставка» в законодавстві України про залізничний транспорт;
- узагальнити європейський досвід адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень з

метою виділення наявних в ньому позитивних практик для їх подальшої імплементації до національного законодавства України;

- провести аналіз законів України та проектів нормативно-правових актів і запропонувати рекомендації щодо їх вдосконалення в контексті адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають, змінюються та припиняються під час формування (визначення), встановлення (затвердження, фіксації) та застосування тарифів у сфері вантажних залізничних перевезень.

Предмет дослідження – адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень.

Науково-теоретичним підґрунтям роботи стали праці передусім тих фахівців, які досліджували проблематику в галузі адміністративного права. Нормативною основою дисертаційного дослідження є низка нормативно-правових актів, що мають різну юридичну силу, зокрема: Конституція України, міжнародні нормативні акти, низка чинних законодавчих, підзаконних, локальних нормативно-правових актів, які визначають адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що відповідно до змісту та характеристики розглянутих у дисертації питань, вона є одним із перших комплексних наукових досліджень адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень. У роботі обґрунтовано низку наукових положень, пропозицій та висновків, зокрема:

уперше:

- досліджено генезу адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень на території України з 1861 року по теперішній час і запропоновано виокремити шість періодів: «період історичного формування тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 1861 року по 1888 рік), «період державного втручання у політику тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 1889 року по 1920 рік), «радянський період в історії тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 1921 року по 1990 рік), «пострадянський період в історії тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 1991 року по 1999 рік), «період тарифної самостійності у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 2000 року по 2009 рік), «період європейської трансформаційної політики у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 2009 року по теперішній час);

- запропоновано авторські визначення понять: «адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», «об'єкт адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», «функції адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень»,

«принципи адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень»;

- на основі аналізу практик адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних перевезень залізниць країн ЄС (Республіки Польща, Федеративної Республіки Німеччина, Французької Республіки, Словацької Республіки, Румунії та Угорщини) запропоновано запозичення досвіду побудови системи тарифоутворення з польської моделі, який може бути впроваджений в українську, як найбільш доцільний; обґрунтовано пропозицію розробки і впровадження Стратегії АТ «Укрзалізниця» на 2025-2030 роки та внесення ряду пропозицій до законодавства України у визначеній сфері;

удосконалено:

- систему принципів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, яку доцільно розмежувати на дві групи принципів: основні (до них слід віднести принцип верховенства права, законності, юридичної визначеності, відповідності законній меті, обґрунтованості, безсторонності (неупередженості), рівності, пропорційності, розумності строків) і галузеві (принципи взаємної вигоди, рівної та повної відповідальності учасників транспортних відносин, економічної ефективності);

- систему суб'єктів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, яка складається з Кабінету Міністрів України, Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України, Державної регуляторної служби України та АТ «Укрзалізниця»;

- наукові підходи до розуміння засобів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень у вигляді «зобов'язання» та «дозволу»;

- підходи законодавця щодо обґрунтування створення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, закріплення її статусу в національному законодавстві України та врегулювання її повноважень в частині адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;

дістали подальшого розвитку:

- наукове бачення структури механізму тарифоутворення у сфері вантажоперевезень залізницями України та складових, які на нього впливають;

- підходи до класифікації інструментів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень до яких віднесено видання нормативно-правових актів та індивідуальних актів, а також укладення адміністративних договорів;

- обґрунтування позиції ряду суб'єктів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень щодо необхідності внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України № 1392 від 16.12.2009 «Про забезпечення прозорості державної тарифної політики щодо перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України» з метою

удосконалення порядку та підстав застосування індексації під час перегляду тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом;

- твердження щодо необхідності внесення змін до п. 6 Статуту залізниць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 457 від 06.04.1998, щодо правового розмежування понять «ціна», «тариф», «плата» («провізна плата»), «збір» та «ставка» в частині тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;

- наукові доктрини щодо необхідності удосконалення законодавчих актів, норми яких регулюють тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, зокрема Збірник тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги, затверджений наказом Міністерства транспорту та зв'язку України № 317 від 26.03.2009.

Практичне значення отриманих результатів зумовлено їх науково теоретичною та практичною цінністю, а також використанням у: *правотворчій діяльності* – для вдосконалення законів України, що регламентують адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень (лист Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури № 04-31/19-2024/253304 від 14.11.2024); *практичній діяльності* Міністерства розвитку громад та територій України при реформуванні адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень (листи Міністерства розвитку громад та територій України № 8594/47/ЗВГ-24 від 19.11.2024 року та № 21708/47/10-24 від 20.11.2024); *науково-дослідній сфері* – при дослідженнях проблемних питань щодо розвитку сфери транспорту України в контексті реалізації уповноваженими на те суб'єктами наявної у них публічно-владної управлінської функції в частині адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 22.10.2024 року № 168-нд); *освітньому процесі* – під час проведення занять із навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі. Фінансовий контроль в системі заходів запобігання корупції», «Національне антикорупційне законодавство. Державна політика у сфері запобігання корупції» і «Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією» та інші (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 22.10.2024 року № 167-оп).

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у п'яти статтях, які опубліковано в наукових фахових виданнях України, одній статті, яка опублікована в науковому фаховому виданні з юридичних наук Республіки Польща, шести тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Після закінчення доповіді здобувачу присутніми були поставлені наступні питання:

Пастух І.Д.: Які зміни Ви пропонуєте до чинних законів України та постанов Кабінету Міністрів України з метою удосконалення адміністративно-

правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень?

Відповідь: Дякую за запитання. За результатами проведеного дисертаційного дослідження пропонуємо:

– ч. 4 ст. 6 Закону України «Про транспорт» викласти у наступній редакції: «Економічні відносини підприємств транспорту, що виникають у процесі перевезення, ґрунтуються на принципах взаємної вигоди, рівної та повної відповідальності, економічної ефективності»;

– статтю 9 Закону України «Про залізничний транспорт» доповнити частиною сьомою наступного змісту: «Тарифи на перевезення вантажів у межах України підлягають автоматичній індексації на рівні індексу цін виробників промислової продукції, з урахуванням їх інвестиційної складової частини, в порядку визначеному Кабінетом Міністрів України»;

– постанову Кабінету Міністрів України № 1392 від 16.12.2009 «Про забезпечення прозорості державної тарифної політики щодо перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України» викласти у наступній редакції: «1. Установити, що тарифи на перевезення вантажів у межах України підлягають автоматичній індексації на рівні індексу цін виробників промислової продукції, з урахуванням їх інвестиційної складової частини. Автоматична індексація тарифів на перевезення вантажів у межах України здійснюється Національною комісією, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту двічі на рік – до 1 січня нового фінансового року, а також до 1 липня поточного року. 2. Національній комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту забезпечити щорічну індексацію зазначених тарифів. До створення та початку діяльності Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту щорічну індексацію зазначених тарифів забезпечують Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України і Міністерство економіки України у порядку встановленому законодавством України. Міністерству розвитку громад, територій та інфраструктури України, за погодженням з Міністерством економіки України, розробити і затвердити порядок автоматичної індексації тарифів на перевезення вантажів у межах України на підставі Закону України «Про ціни і ціноутворення», Закону України «Про природні монополії» та інших законів України»;

– абзац шістнадцятий та сімнадцятий п. 6 Статуту залізниць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 457 від 06.04.1998, викласти у наступній редакції: «Тарифи на перевезення вантажів, пасажирів, багажу, вантажобагажу - система цінових ставок та правил їх застосування, за якими визначається розмір провізної плати. Збори – система цінових ставок та правил їх застосування, за якими визначається розмір плати, яка справляється за виконання підприємством залізничного транспорту робіт та послуг, пов'язаних з перевезенням вантажів, пасажирів, багажу, вантажобагажу». Доповнити п. 6 Статуту залізниць України абзацом вісімнадцятим і дев'ятнадцятим наступного змісту: «Ставками тарифів і зборів є безпосередня вартісна оцінка перевезення вантажів, пасажирів, багажу, вантажобагажу або виконання певних робіт чи надання певних послуг пов'язаних з їх перевезенням, що включає в себе

витрати на їх транспортування, а також виконання робіт чи надання послуг пов'язаних з їх перевезенням, а також зумовлює отримання прибутку внаслідок здійснення вказаної транспортної роботи. Платою (провізною платою) є грошова винагорода, що справляється підприємством залізничного транспорту за наданим транспортні послуги з перевезення вантажів, пасажирів, багажу, вантажобагажу, а також пов'язані з цим роботи та послуги, на підставі відповідного договору залізничного перевезення вантажів укладеного між перевізником і його контрагентом, чи проїзних або перевізних документів для перевезення пасажирів, багажу чи вантажобагажу», *а чинні абзаци вісімнадцять – дев'ятнадцять викласти у якості абзацив двадцять – двадцять один (визначення понять «Технічні умови навантаження і кріплення вантажів» і «транспортні засоби»);*

– абзац перший п. 2 і пп. «а» п. 2 додатка до постанови Кабінету Міністрів України № 1548 від 25.12.1996 «Про встановлення повноважень органів виконавчої влади та виконавчих органів міських рад щодо регулювання цін (тарифів)» викласти у наступній редакції: «2. Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, встановлює: а) тарифи на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги. До її утворення вказані повноваження виконує Мінінфраструктури за погодженням з Мінекономіки».

Доценко О.С.: Яким чином Ви визначаєте поняття «адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень»?

Відповідь: Дякую за запитання. В основі дисертаційного дослідження покладено твердження, що під поняттям адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень слід розуміти державно-правовий вплив на відносини формування (визначення), встановлення (затвердження, фіксації) та застосування тарифів у сфері вантажних залізничних перевезень з метою відповідного їх впорядкування в інтересах суспільства і держави за допомогою спеціально створених державою правових механізмів, забезпечення яких здійснюється відповідними суб'єктами адміністративно-правового регулювання вказаної сфери правовідносин в межах наявної у них публічно владної компетенції.

Стрельченко О.Г.: Що становить емпіричну базу Вашого дослідження?

Відповідь: Емпіричну базу дослідження становлять статистичні дані щодо діяльності АТ «Укрзалізниця» за 2015 – 2022 роки, дані фінансових документів щодо діяльності АТ «Укрзалізниця» за 2016 – 2022 роки, нормативно-правова база щодо формування (визначення), встановлення (затвердження, фіксації) та застосування тарифів у сфері вантажних перевезень як залізницями України, так і залізницями країн ЄС, зокрема Республіки Польща, Федеративної Республіки Німеччина, Французької Республіки, Словацької Республіки, Румунії та Угорщини, на основі Збірників тарифів на здійснення залізничних вантажоперевезень підприємствами «PKP Cargo», «PKP LHS sp. z o.o.», «DB Cargo AG», «Fret SNCF», «ZSSK Cargo», «CFR MARFĂ» і «Rail Cargo Hungaria»,

судові рішення Конституційного Суду України та адміністративних судів, а також результати наукових досліджень.

Андрущенко І.Г.: Окресліть специфіку адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних перевезень залізницями країн ЄС, яку вбачається за доцільно впровадити в Україні в частині реформування вказаної сфери правовідносин?

Відповідь: Досвід адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень країн ЄС показує, що одним з найперших ключових факторів в частині реформування існуючої станом на теперішній час в Україні системи тарифоутворення у сфері здійснення залізничних вантажоперевезень має стати її спрощення. Спільним для збірників тарифів на здійснення вантажоперевезень залізницями країн ЄС, зокрема Республіки Польща (збірники тарифів підприємств «PKP Cargo» і «PKP LHS sp. z o.o.»), Федеративної Республіки Німеччина (збірник тарифів підприємства «DB Cargo AG»), Французької Республіки (збірник тарифів підприємства «Fret SNCF»), Словацької Республіки (збірник тарифів підприємства «ZSSK Cargo»), Румунії (збірник тарифів підприємства «CFR MARFĂ») та Угорщини (збірник тарифів підприємства «Rail Cargo Hungaria») є те, що встановлена кожним з них система обрахунку провізної плати за здійснення залізничних вантажоперевезень використовує значно меншу кількість складових та правил їх застосування, а також тарифних схем, на підставі яких обраховується провізна плата за здійснення вантажоперевезень залізницею кожної з зазначених країн ЄС. Також кожним з вказаних збірників тарифів на здійснення вантажоперевезень залізницями країн ЄС регламентоване застосування коефіцієнтування виключно для окремо встановленої номенклатури вантажів, в той час як на залізницях України різні коефіцієнти застосовуються для всіх без виключення номенклатур вантажів. Загалом політика, яка провадиться вказаними залізничними вантажоперевізниками країн ЄС спрямована на те, щоб їхні залізничні тарифи були однаково єдиними для всіх груп вантажів незважаючи на їх кодифікацію чи класифікацію. Вбачається, що Україна перейме модель тарифоутворення у сфері здійснення вантажних перевезень залізницями Республіки Польща.

Головуючий: Є ще запитання? Немає. Переходимо до обговорення дисертації. Слово надається науковому керівнику.

Науковий керівник, доктор політичних наук, професор Співак М.В. зазначила, що дисертація підготовлена Квакушею Андрієм Сергійовичем на тему «Адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень» є результатом наполегливої науково-теоретичної діяльності. Дисертант має потяг до самоутвердження, захопленість роботою, прагнення у всьому дійти суті. Проявляє допитливість, високий рівень внутрішнього прагнення до нових знань. Демонструє вміння зосереджуватися на конкретних питаннях, не порушуючи логічний розвиток ідеї.

Основні результати дисертаційного дослідження викладено у п'яти статтях, які опубліковано в наукових фахових виданнях України, одній статті, яка опублікована в науковому фаховому виданні з юридичних наук Республіки

Польща, шести тезах наукових повідомлень на науково-практичних конференціях.

Індивідуальний план наукової роботи та індивідуальний навчальний план Квакуша Андрій Сергійович виконав у повному обсязі.

Зміст дисертації відповідає заявленій дисертантом науковій спеціальності. Дисертація є самостійною, завершеною роботою. Дослідження викладено зрозумілою, юридично грамотною мовою. Оформлення дисертації відповідає встановленим МОН України вимогам.

Загалом дисертація відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44, а її автор – Квакуша Андрій Сергійович – заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Вважаю, що дисертаційну роботу можна представити до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право».

Після цього було надано слово **рецензентам** роботи:

Кандидат юридичних наук, доцент, Бухтіярова І.Г. зазначила, що актуальність дисертаційної роботи Квакуші Андрія Сергійовича не викликає сумнівів і полягає у тому, що на підставі комплексного аналізу наукових та науково-публіцистичних джерел, а також чинного законодавства України, узагальнення практики його реалізації та міжнародного досвіду, автору вдалося визначити сутність й особливості адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень.

Проведений аналіз дисертації дозволяє стверджувати, що в результаті проведеного дослідження автором досягнуто визначеної мети та вирішено поставлені завдання. При цьому сформульовані висновки та пропозиції є оригінальні та достатньо аргументовані, відповідають вимогам сьогодення, та можуть бути застосовані на практиці. Питання, які розглядаються в кваліфікаційній науковій праці розкриті автором на високому методологічному рівні.

Робота забезпечується ґрунтовною джерельною базою, а також актуальною науковою літературою з теми дослідження. Детально охарактеризовано теоретико-методологічний інструментарій дисертації та її емпіричну базу. Наукову новизну роботи, її теоретичне та практичне значення подано розлого і ґрунтовно. Вступ завершується зазначенням особистого внеску здобувача у проведене дослідження, характеристикою його апробації, переліком публікацій за темою роботи й окресленням структури роботи.

Враховуючи вищевикладене слід зазначити, що дисертація Квакуші Андрія Сергійовича «Адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень» виконана на високому рівні та відповідає вимогам МОН України, що ставляться до дисертацій та може бути рекомендована до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Булик І.Л. підкреслила, що дисертаційне дослідження виконано Квакушею Андрієм Сергійовичем якісно та на високому науковому рівні. Основні результати досліджень автором достатньою мірою обґрунтовані. Їх наукова достовірність не викликає сумнівів, оскільки вони отримані в результаті аналітичної роботи. Позитивним моментом роботи є вміння автора послідовно та логічно обґрунтовувати власну думку, а також системно викладати матеріал.

Мета наукової праці полягала у розробленні комплексу заходів щодо вдосконалення адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень. Завданнями, спрямованими на досягнення вказаної мети, стали: дослідження генезису адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень; визначення об'єкта, мети, завдань, функцій та принципів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень; розкриття системи суб'єктів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень; надання визначення механізму тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, а також дослідження його структури; аналіз засобів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, а також їх класифікація; визначення інструментів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень; дослідження проблематики співвідношення понять «ціна», «тариф», «плата» («провізна плата»), «збір» та «ставка» в законодавстві України про залізничний транспорт; узагальнення європейського досвіду адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень з метою виділення наявних в ньому позитивних практик для їх подальшої імплементації до національного законодавства України; проведення аналізу законів України та проектів нормативно-правових актів і винесення рекомендацій щодо їх вдосконалення в контексті адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень.

Дисертацію написано на належному науковому рівні, оформлено згідно з вимогами, подано додатки у вигляді табличних матеріалів та діаграм. Позитивне враження справляють опрацьовані й аргументовані висновки і рекомендації викладені в дисертації.

Належний рівень апробації результатів дослідження підтверджується 12-ма публікаціями.

Як свідчить зміст роботи, наукове дослідження містить низку наукових положень, що у своїй сукупності роблять значний внесок у наукову теорію та практичну діяльність. Наукова праця є завершеною, виконаною самостійно та відповідає вимогам, які висуваються для подібного виду робіт. Загальна оцінка роботи є позитивною, дисертація може бути подана до розгляду та захисту у разовій спеціалізованій вченій раді.

В обговоренні дисертаційного дослідження взяли участь:

Кандидат юридичних наук, доцент Лукашенко А.А. зазначила, що ступінь обґрунтованості та достовірність наукових положень, висновків і рекомендацій, які сформульовані в дисертації визначається декількома обставинами. Перш за все, з практичної точки зору, окремі положення дисертаційного дослідження будуть впроваджені та використані уповноваженими на те суб'єктами адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень з метою реформування вказаної сфери правовідносин. По-друге, автор достатньо повно вивчив та проаналізував наукову літературу загальнотеоретичного та спеціального характеру, яка стосувалася тематики дослідження.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому що у відповідності до змісту та характеру розглянутих питань дисертація є одним із перших комплексних теоретико-практичних досліджень проблемних питань в частині адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень. Зазначене дало можливість запропонувати слушні пропозиції та рекомендації до чинного законодавства України, яке регламентує вказану сферу правовідносин. Тому дисертаційна робота Квакуші А.С. заслуговує на рекомендацію до захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Кандидат юридичних наук, доцент Савранчук Л.Л. зазначила, що здобувачем продемонстровано високий рівень апробації дисертації, основні ідеї та висновки яких, лягли в основу наукових позицій. Окремої уваги заслуговують пропозиції в частині внесення змін до ч. 4 ст. 6 Закону України «Про транспорт» та п. 6 Статуту залізниць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 457 від 06.04.1998 року.

Все це дозволяє обґрунтувати висновок про високий рівень основних положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у кваліфікаційній науковій праці, їхню репрезентативність, а також повноту та закінчений вигляд дисертаційного дослідження.

Кандидат юридичних наук, доцент Мартиненко Д.Б., яка відзначила, що Квакуша А.С. у своїй науковій праці досяг поставленої мети. Автором чітко окреслені завдання дослідження, обґрунтовано теоретичні та методичний підходи щодо їх виконання, розроблено і апробовано відповідні пропозиції, які у своїй комплексності є науковим шляхом вирішення намічених завдань.

У дисертації запропоновано низку нових положень, змін до чинного законодавства України, вивчено зарубіжний досвід країн ЄС, сформульовано висновки, що мають важливе теоретичне і практичне значення. Так, на схвалення заслуговує пропозиція Квакуші А.С. в частині внесення змін до ст. 9 Закону України «Про залізничний транспорт» та постанови Кабінету Міністрів України № 1392 від 16.12.2009 року «Про забезпечення прозорості державної тарифної політики щодо перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України» щодо впровадження правового механізму автоматичної індексації тарифів на здійснення вантажних перевезень залізницями України на рівні індексу цін виробників промислової продукції, з урахуванням їх інвестиційної складової частини.

Тож наукова праця є самостійним, завершеним, комплексним дослідженням, в якому обґрунтовується низка наукових положень та висновків, нових у теоретичному плані й важливих для юридичної практики, що у сукупності вирішують завдання науки адміністративного права.

Квакуша А.С. висловив виступаючим та всім присутнім подяку за позитивну оцінку його дисертаційного дослідження, за висловлені побажання та професійні поради, що сприяли вдосконаленню змісту та форми дисертаційної роботи та корекції її подальших науково-дослідних планів.

На основі результатів обговорення присутні на засіданні вирішили запропонувати такий:

ВИСНОВОК

щодо дисертації Квакуші Андрія Сергійовича «Адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень»

Дисертація Квакуші Андрія Сергійовича «Адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», яка подана на здобуття доктора філософії за спеціальністю 081 – Право, є цілісною, завершеною науковою працею.

Обґрунтування вибору теми дослідження. Актуальність дослідження полягає в тому, що реформування сфери тарифоутворення в частині здійснення вантажних перевезень залізницями України, як фінансової основи для подальшого розвитку всієї сфери залізничного транспорту України, яка нерозривно пов'язана та впливає на інші галузі промисловості та економіки нашої держави, є одним з основних завдань в частині поступової гармонізації діючих стандартів, політики та законодавства України у сфері транспорту зі стандартами, політиками та законодавством ЄС у вказаній сфері правовідносин. Разом з тим, з моменту укладення 21.03.2014 року Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, реформування сфери тарифоутворення на здійснення вантажних перевезень залізницями України, відбувається занадто повільно, незважаючи на очікування та сподівання всіх учасників ринку залізничних вантажоперевезень щодо приведення вказаної сфери правовідносин у відповідність до сучасних європейських практик та тенденцій. Крім того, нині у чинному законодавстві України вбачається наявність суттєвих прогалин та неточностей в частині належного правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, а також неефективність його правозастосування уповноваженими на те суб'єктами владних повноважень, оскільки й дотепер не утворено Національну комісію, що здійснюватиме державне регулювання у сфері транспорту, яка у відповідності до вимог Законів України «Про природні монополії» та «Про ціни і ціноутворення» мала б бути наділена повноваженнями з питань формування (визначення) та встановлення

(затвердження, фіксації) як тарифів у сфері здійснення вантажних перевезень залізницями України, так й інших державно регульованих цін (тарифів, плат, ставок й зборів) на транспортні послуги, які надаються суб'єктами природних монополій у сфері транспорту. Тож існує потреба у дослідженні питання адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, що дозволило б сформулювати пропозиції відносно удосконалення організаційно-правових засад діяльності суб'єктів уповноважених на реалізацію публічно-владних управлінських функцій в частині формування (визначення) та встановлення (затвердження, фіксації) тарифів у сфері вантажних перевезень залізницями України.

Вагомий внесок у формування інституту адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень внесли: Г.Є. Богомазова, О.О. Воронятніков, Е.М. Деркач, Г.Д. Джумагельдієва, В.М. Запара, Я.В. Запара, О.І. Зоріна, Н.М. Іщенко, Я.М. Курбатова, Д.О. Кульова, О.В. Лаврухін, О.М. Мкртичян, О.А. Петрученко, А.В. Садюк, Г.П. Сенік, О.О. Шапатіна, М.Л. Шелухін, В.В. Чорний та інші.

В той же час, попри безперечну теоретичну і практичну значущість наукових праць для теорії адміністративного права галузь адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень потребує нових поглядів на вирішення наукової задачі.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Обраний напрям дисертаційного дослідження узгоджується з Указом Президента України від 30 вересня 2019 року № 722/2019 «Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року»; постановою Кабінету Міністрів України № 476 від 30.04.2024 року «Про затвердження переліку пріоритетних тематичних напрямів наукових досліджень і науково-технічних розробок на період до 31 грудня року, наступного після припинення або скасування воєнного стану в Україні»; постановою Кабінету Міністрів України № 1550 від 27.12.2024 року «Про схвалення Національної транспортної стратегії України на період до 2030 року та затвердження операційного плану заходів з її реалізації у 2025-2027 роках».

Тема дисертації затверджена рішенням Вченої ради Національної академії внутрішніх справ від 26 жовтня 2021 року (протокол № 20).

Мета і завдання дослідження. *Мета* наукової праці полягає в розробці теоретичних та практичних засад, а також комплексному розв'язанні існуючих науково-практичних проблем в частині адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень.

Для досягнення зазначеної мети в дисертації виконано такі основні завдання:

- досліджено генезис адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;
- визначено поняття, об'єкт, мету, завдання, функції та принципи адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;
- розкрито систему суб'єктів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;

- надано визначення механізму тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, а також досліджено його структуру;
- проаналізовано засоби адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, а також здійснено їх аналіз та класифікацію;
- визначено інструменти адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;
- досліджено проблематику співвідношення понять «ціна», «тариф», «плата» («провізна плата»), «збір» та «ставка» в законодавстві України про залізничний транспорт;
- узагальнено європейський досвід адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень з метою виділення наявних в ньому позитивних практик для їх подальшої імплементації до національного законодавства України;
- проведено аналіз законів України та проектів нормативно-правових актів і запропоновано рекомендації щодо їх вдосконалення в контексті адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень.

Об'єкт дослідження – суспільні відносини, що виникають, змінюються та припиняються під час формування (визначення), встановлення (затвердження, фіксації) та застосування тарифів у сфері вантажних залізничних перевезень.

Предмет дослідження – адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень.

Методи дослідження. Методологічну основу даної роботи утворюють загальнонаукові та спеціально-правові методи пізнання, використання яких було обумовлене об'єктом та предметом даного наукового дослідження, та пов'язане з метою і завданнями наукового пошуку. З-поміж загально-філософських методів одним з основних став діалектичний метод, який дозволив здійснити дослідження змісту адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, суб'єктів уповноважених законодавством України на здійснення вказаних публічно-владних управлінських функцій, а також механізму їх реалізації та подальші шляхи удосконалення національного законодавства України у відповідності до сучасних тенденцій ЄС (підрозділи 1.3, 2.1 – 2.3, 3.1 – 3.3). Провідним серед наукових методів став системно-структурний метод, який допоміг здійснити оцінку проблематики в частині адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень та запропонувати підходи до реформування вказаної сфери правовідносин (підрозділи 2.1 – 2.3, 3.1 – 3.3). За допомогою дедуктивного методу було запропоновано подальші шляхи розвитку та удосконалення адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень (підрозділи 2.2 – 2.3, 3.1 – 3.3). Головним серед усіх використаних спеціально-юридичних методів став формально-догматичний, використання якого сприяло дослідженню діючих нормативно-правових актів, а також практики їх застосування, при реалізації суб'єктами адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері

вантажних залізничних перевезень наявної у них публічно-владної компетенції (підрозділи 1.3, 2.1 – 2.3, 3.1 – 3.3). Порівняльно-правовий метод допоміг проаналізувати проблемні питання адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень та запропонувати шляхи їх вирішення через реформування вказаної сфери правовідносин (підрозділи 1.3, 2.1 – 2.3, 3.1 – 3.3). Емпіричну базу дослідження становлять дані фінансових документів щодо діяльності АТ «Укрзалізниця», статистичні дані щодо діяльності АТ «Укрзалізниця» за 2015 – 2022 роки, нормативно-правова база щодо формування (визначення), встановлення (затвердження, фіксації) та застосування тарифів у сфері вантажних перевезень як залізницями України, так і залізницями країн ЄС, судові рішення Конституційного Суду України та адміністративних судів, а також результати наукових досліджень.

Наукова новизна отриманих результатів полягає в тому, що відповідно до змісту та характеристики розглянутих у дисертації питань, вона є одним із перших комплексних наукових досліджень адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень. У роботі обґрунтовано низку наукових положень, пропозицій та висновків, зокрема:

у перше:

- досліджено генезу адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень на території України з 1861 року по теперішній час і запропоновано виокремити шість періодів: «період історичного формування тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 1861 року по 1888 рік), «період державного втручання у політику тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 1889 року по 1920 рік), «радянський період в історії тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 1921 року по 1990 рік), «пострадянський період в історії тарифоутворення у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 1991 року по 1999 рік), «період тарифної самостійності у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 2000 року по 2009 рік), «період європейської трансформаційної політики у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень» (з 2009 року по теперішній час);

- запропоновано авторські визначення понять: «адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», «об'єкт адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», «функції адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», «принципи адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень»;

- на основі аналізу практик адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних перевезень залізниць країн ЄС (Республіки Польща, Федеративної Республіки Німеччина, Французької Республіки, Словацької Республіки, Румунії та Угорщини) запропоновано запозичення досвіду побудови системи тарифоутворення з польської моделі, який може бути

впроваджений в українську, як найбільш доцільний; обґрунтовано пропозицію розробки і впровадження Стратегії АТ «Укрзалізниця» на 2025-2030 роки та внесення ряду пропозицій до законодавства України у визначеній сфері;

удосконалено:

- систему принципів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, яку доцільно розмежувати на дві групи принципів: основні (до них слід віднести принцип верховенства права, законності, юридичної визначеності, відповідності законній меті, обґрунтованості, безсторонності (неупередженості), рівності, пропорційності, розумності строків) і галузеві (принципи взаємної вигоди, рівної та повної відповідальності учасників транспортних відносин, економічної ефективності);

- систему суб'єктів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, яка складається з Кабінету Міністрів України, Міністерства розвитку громад та територій України, Міністерства економіки України, Міністерства фінансів України, Міністерства юстиції України, Державної регуляторної служби України та АТ «Укрзалізниця»;

- наукові підходи до розуміння засобів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень у вигляді «зобов'язання» та «дозволу»;

- підходи законодавця щодо обґрунтування створення Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері транспорту, закріплення її статусу в національному законодавстві України та врегулювання її повноважень в частині адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;

дістали подальшого розвитку:

- наукове бачення структури механізму тарифоутворення у сфері вантажоперевезень залізницями України та складових, які на нього впливають;

- підходи до класифікації інструментів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень до яких віднесено видання нормативно-правових актів та індивідуальних актів, а також укладення адміністративних договорів;

- обґрунтування позиції ряду суб'єктів адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень щодо необхідності внесення змін до постанови Кабінету Міністрів України № 1392 від 16.12.2009 «Про забезпечення прозорості державної тарифної політики щодо перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України» з метою удосконалення порядку та підстав застосування індексації під час перегляду тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом;

- твердження щодо необхідності внесення змін до п. 6 Статуту залізниць України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 457 від 06.04.1998, щодо правового розмежування понять «ціна», «тариф», «плата» («провізна плата»), «збір» та «ставка» в частині тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень;

- наукові доктрини щодо необхідності удосконалення законодавчих актів, норми яких регулюють тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень, зокрема Збірник тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом у межах України та пов'язані з ними послуги, затверджений наказом Міністерства транспорту та зв'язку України № 317 від 26.03.2009.

Практичне значення отриманих результаті зумовлено її науково теоретичною та практичною цінністю, а також використанням у:

- *правотворчій діяльності* – для вдосконалення законів України, що регламентують адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень (лист Комітету Верховної Ради України з питань транспорту та інфраструктури № 04-31/19-2024/253304 від 14.11.2024);

- *практичній діяльності* Міністерства розвитку громад та територій України при реформуванні адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень (листи Міністерства розвитку громад та територій України № 8594/47/ЗВГ-24 від 19.11.2024 року та № 21708/47/10-24 від 20.11.2024);

- *науково-дослідній сфері* – при дослідженнях проблемних питань щодо розвитку сфери транспорту України в контексті реалізації уповноваженими на те суб'єктами наявної у них публічно-владної управлінської функції в частині адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 22.10.2024 року № 168-нд);

- *освітньому процесі* – під час проведення занять із навчальних дисциплін «Адміністративне право», «Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів на публічній службі. Фінансовий контроль в системі заходів запобігання корупції», «Національне антикорупційне законодавство. Державна політика у сфері запобігання корупції» і «Адміністративна відповідальність за правопорушення, пов'язані з корупцією» та інші (акт впровадження Національної академії внутрішніх справ від 22.10.2024 року № 167-оп).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійною, завершеною науковою працею. Положення, узагальнення, висновки, рекомендації та пропозиції сформульовано та обґрунтовано, що є результатом самостійно проведених досліджень, деякі питання викладені в новій інтерпретації з урахуванням сучасних тенденцій розвитку юридичної науки, а також теорії й практики адміністративного права у частині формування інституту адміністративно-правового регулювання у сфері здійснення вантажних залізничних перевезень.

Апробація матеріалів дисертації. Підсумки розроблення проблеми в цілому, окремі її аспекти, одержані узагальнення та висновки оприлюднені на шести всеукраїнських і міжнародних науково-практичних конференціях: «Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Modern research in world science». SPC «Sci-conf.com.ua» (Львів, 2-4 жовтня 2022 року), «Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference «Eurasian scientific discussions». Barca Academy Publishing» (Барселона, 18-20 грудня 2022 року), «Морально-правові засади публічного адміністрування у секторі безпеки

та оборони: Матеріали науково-практичного семінару» (Київ, 22 лютого 2023 року), «Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації: Матеріали XVIII науково-практичного семінару» (Київ, 19 жовтня 2023 року), «Випуск 62 : Матеріали міжнародної наукової інтернет-конференції» (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 13-14 червня 2024 року), «Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації: Матеріали XIX науково-практичного семінару» (Київ, 20 червня 2024 року).

Публікації. Основні наукові результати дисертації викладені у дванадцяти наукових публікаціях, серед яких п'ять статей – у виданнях, що включені МОН України до переліку наукових фахових видань з юридичних наук, одна стаття, яка опублікована в науковому фаховому виданні з юридичних наук Республіки Польща, а також у шести тезах, що опубліковані у збірниках матеріалів науково-практичних та міжнародних конференцій, зокрема:

Наукові праці, у яких опубліковані основні наукові результати дисертації:

1. Квакуша А. С. Зміна ставок податків, зборів та обов'язкових платежів, як підстава перегляду тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом. *Право і суспільство*. 2022. № 5. С. 155 – 163. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.5.23>.

2. Квакуша А. С. Роль Міністерства економіки України та Міністерства фінансів України як суб'єктів тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2022. № 9. С. 297 – 300. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2022-9/71>.

3. Квакуша А. С. Розмежування та співвідношення понять «ціна», «тариф», «плата» («провізна плата»), «збір» та «ставка» в частині здійснення вантажних перевезень залізницями України. *Часопис Київського університету права*. 2022. № 2-4. С. 89 – 95. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2022.5.23>.

4. Квакуша А. С. Проблеми класифікації вантажів в частині тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень. *Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал»*. 2023. № 3. С. 290 – 294. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2023-3/67>.

5. Квакуша А. С. Правові аспекти встановлення та затвердження пільгових тарифів на вантажні залізничні перевезення АТ «Укрзалізниця». *Право і суспільство*. 2023. № 3. С. 198 – 203. DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.3.29>.

6. Квакуша А. С. Досвід тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень країн Європи та необхідність його запозичення в Україні. *Knowledge, Education, Law, Management*. 2023. № 8. С. 84 – 89. DOI: <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.8.14>.

Наукові праці, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

7. Співак М. В., Квакуша А. С. Національна комісія регулювання природних монополій у сфері транспорту, як регулятор державної тарифної політики у сфері вантажних залізничних перевезень : *Proceedings of the 7th International Scientific and Practical Conference «Modern research in world science»*. SPC «Sci-conf.com.ua». (October 2-4, 2022) (Львів, 2-4 жовтня 2022 р.).

Львів : Scientific Publishing Center «Sci-conf.com.ua», 2022. С. 1289 – 1295. URL: <https://sci-conf.com.ua/vii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-modern-research-in-world-science-2-4-10-2022-iviv-ukrayina-arhiv/>.

8. Співак М. В., Квакуша А. С. Правова колізія у частині здійснення АТ «Укрзалізниця» повноважень з встановлення державно регульованих тарифів на перевезення вантажів залізничним транспортом та пов'язаних з цим робіт і послуг : *Proceedings of XII International Scientific and Practical Conference «Eurasian scientific discussions»*. Barca Academy Publishing. (December 18-20, 2022) (Барселона, 18-20 грудня 2022 р.). Barcelona, Spain : Barca Academy Publishing, 2022. С. 527 – 533. URL: <https://sci-conf.com.ua/xii-mizhnarodna-naukovo-praktichna-konferentsiya-eurasian-scientific-discussions-18-20-12-2022-barselona-ispaniya-arhiv/>.

9. Квакуша А. С. Деякі аспекти підвищення тарифів на вантажні залізничні перевезення в умовах воєнного стану : *Морально-правові засади публічного адміністрування у секторі безпеки та оборони: Матеріали науково-практичного семінару* (Київ, 22 лютого 2023 року) / ред. колегія : І.Д. Пастух (голова), В.М. Дорогих, О.К. Волох. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 154 – 161.

10. Квакуша А. С. Щодо необхідності індексації тарифів на здійснення вантажних залізничних перевезень : *Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації: Матеріали XVIII науково-практичного семінару* (Київ, 19 жовтня 2023 року) / ред. колегія : І.Д. Пастух (голова), В.М. Дорогих, О.К. Волох. - Київ: Нац. акад. внутр. справ, 2023. С. 92 – 98.

11. Квакуша А. С. Генезис адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень : *Випуск 62 : Матеріали міжнародної наукової інтернет-конференції* (м. Тернопіль, Україна, м. Ополе, Польща, 13-14 червня 2024 р.). С. 38 – 47. URL: http://www.lex-line.com.ua/?go=full_article&id=3909.

12. Квакуша А. С. Щодо необхідності прийняття нового Закону України «Про залізничний транспорт» : *Адміністративно-правове забезпечення діяльності публічної адміністрації: Матеріали XIX науково-практичного семінару* (Київ, 20 червня 2024 року) / ред. колегія : І.Д. Пастух (голова), В.М. Дорогих, О.К. Волох. - Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2024. С. 74 – 77.

Характеристика особистості здобувача. Квакуша Андрій Сергійович, 1988 року народження, освіта вища. У 2011 році закінчив Дніпропетровський державний університет внутрішніх справ за спеціальністю «Правознавство» здобув кваліфікацію юриста. У 2014 році закінчив Національний університет «Одеська юридична академія» за спеціальністю «Правознавство» та здобув кваліфікацію магістр права. З серпня 2021 року по теперішній час здобувач Національної академії внутрішніх справ. На сьогоднішній день детектив Другого підрозділу детективів Третього Головного підрозділу детективів Національного антикорупційного бюро України.

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана науковим стилем, українською мовою. Наукові положення, висновки та рекомендації

викладені стисло, точно, ясно та просто, що забезпечує легкість і доступність їх сприйняття. Дисертація оформлена згідно з вимогами МОН України.

Структура дисертації відповідає меті, завданням, предмету дослідження і вимогам Міністерства освіти і науки України та складається із переліку умовних позначень, вступу, трьох розділів, які містять дев'ять підрозділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

Відповідність дисертації встановленим вимогам і визначеній спеціальності. Дослідження адміністративно-правового регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень є напрямом, який віднесено до спеціальності 081 - Право.

УХВАЛЕНО:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Квакуші Андрія Сергійовича «Адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень».

2. Констатувати, що за актуальністю, ступенем новизни, обґрунтованістю, науковою та практичною цінністю здобутих результатів дисертація Квакуші Андрія Сергійовича відповідає спеціальності 081 «Право» та вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у закладах вищої освіти (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року № 261 (зі змінами й доповненнями від 03 квітня 2019 року № 283), наказу Міністерства освіти і науки України «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» від 12 січня 2017 року № 40 (зі змінами й доповненнями від 31 травня 2019 року № 759) та Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року № 44.

3. Рекомендувати дисертацію Квакуші Андрія Сергійовича «Адміністративно-правове регулювання тарифоутворення у сфері вантажних залізничних перевезень», до разового захисту на здобуття ступеня доктора філософії у спеціалізованій вченій раді за спеціальністю 081 «Право».

Результати голосування присутніх на засіданні докторів та кандидатів наук за профілем поданої на розгляд дисертації: за – 16, проти – немає, таких, що утримались – немає.

Головуючий –
завідувач кафедри адміністративного
права та процесу
Національної академії внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор

Ігор ПАСТУХ